

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiae Venusinae, ac deinde Aesinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

In qua præter Supplementum Formularum Fori extrajudicialis, accesserunt
quamplures Formulæ Fori contentiosi, necnon nonnullæ litteræ Pastorales
non minùs utiles, quàm necessariæ gubernium Ecclesiasticum
assumentibus, ab eodem Auctore annotationibus auctæ, sacræ paginæ
oraculis, & Sacr. ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1707

Decretum generale Sac. Congr. Concilii Subcollectorum spoliorum anni
1677.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62423)

79 Qui autem à residentia abest de licentia Sac. Congregationis cum solita clausula - *dimissa tertia parte fructuum*. Si habeat Præbendam gravatam pensione, debet dictam 3. partem dimittere ab eo solum fructu, quod superest detracta pensione supra Præbendam reservata, ut pro Canonico S. Laurentii in Damaso Urbis respondit *Sacr. Congregat. Concilii* 3. Junii 1690. licet (ut asserbatur in Basilicis Majoribus ejusdem Urbis detractio fieret a toto Præbendæ fructu nullo habito respectu ad pensiones.

80 Ad residentiam, & ad cætera onera incumbencia Canonici, & Beneficiis residentialibus, tenentur Canonici, & alii Præbendati, qui Officium Subcollectoris, aut Decimarum Exactoris exercent, quia in his, quæ concernunt Divinum Servitium, cultum Ecclesiæ, administrationem locorum piorum Officiales hujusmodi remanent subjecti jurisdictioni Ordinariorum, & sicut cæteri obedire, & adimplere injuncta tenentur, prout sæpe declaravit *Sacr. Congreg. Concilii*, & præcisè in *Alexandrinæ* 18. Julii 1648. lib. 18. pag. 497. in *Bolcastren.* 15. Januarii. & in *Melphitana* 19. Martii 1650. lib. 19. pag. 33. & *Sac. Congr. Episc. in Pisaren.* 16. Junii 1690. Pignetell. consult. 379. tom. 1. Et clarius hæc patent ex generali subnexo Decreto per Papam approbato ejusdem Congr. Concilii.

81 Qui autem possidet Ecclesiam Parochialem perpetuò unitam Dignitati Cathedralis, tenetur residentiam facere in ipsa Cathedrali; in Parochiali verò est constituendus ab Episcopo Vicarius perpetuus cum congrua fructuum assignatione juxta Constit. Pii V. quod si ad vitam unio facta reperiatur, teneri ad residentiam in Parochiali respondit *Sacr. Congr. Concilii in Imolen.* 9. Decemb. 1651. in qua confirmavit, & dandam esse decrevit Declarationem antiquam in hac re emanatam 7. Januarii. 1590. lib. 19. pag. 161.

DECRETUM Generale.

SUBCOLLECTOR.

SUMMARIUM.

- 1 *Clausulae proemiales mentem Legislatoris ostendunt: Dictiones præsertim, maximè, etiam & alia implicativæ implicanti idem esse in casu contrario. ibi.*
- 2 *Referens est in relato cum omnibus suis qualitatibus.*
Lex generaliter loquens, generaliter est intelligenda.
Ubi militat ratio legis ibidem debet militare ejusdem legis dispositio.
Lex respiciens plura determinabilia, debet ea equaliter determinare.
- 3 *Referens, ubi aliter loquitur quàm relatam, attendendum est relatam.*
- 4 *Episcopi, & alii Prælati Regni Neapolitani possunt designare usus pios in quos erogari debeant bona per eos relicta, favore tamen Cathedralium, vel Parochialium, quæ prius cadebant sub spolio, & nu. 5.*

DIE 27. Febr. 1677. Sac. Congr. Eminentissimorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, ad occurrentem controversiis, ac querimoniis circa Sub collectores Spoliorum, alioque Commissarios Cam. Apostolicæ præsertim Regni Neapolitani, ad eandem Sac. Congregationem delatis, salubriter intertent auctoritate, etiam sibi è SS. D. N. Clem. IX. & S. M. Clem. X. & SS. D. N. Innoc. XI. tributa, prævia matura consultatione, statuit, & decrevit, ut in posterum in singulis infrascriptis Diocesisibus videlicet Aquinaten. Accerrarum, Aliphana, Avellinen. Ascolana in Piceno, Asculana in Apulia, Atrien. Bifacciarum, Bitecten, Bituntina, Brundusina, Bellicastren. Bov. Carinolen. Calven. Cajacen. Casertana, Campanien, Capritanen. Conversanen.
Co-

Cotronen. Castren. Castellaten. Civitatis Ducalis, Camplen. Cariatem. Fundana, Frigentina, Guardiën. Gravinen. Gallipolitana, Iclana, Insulana, Juvenacen. Litteren. Lavellen. Laquedonien. Motulen. Massalubren. Martoranen. Minerbinen. Monopolitana, Melphisten. Minoren. Marfican. Montis Marani, Montispelufii, Melphien. Murana, Nuscana, Nicoteren. Nucarina. Ostunen. Oritana, Ortonen. Pennen. Puteolana, Polignanen. Ravellen. Ruben. Rossanen. Rapollen. Reatina, Surrentina, Sueffana, Sanctæ Agatæ, Satrianen. Stabien. seu Castri maris, Sarnen. S. Severi, Sancti Angeli Lombardorum, Trojana, Theanen. Thelesina, Trivicanen. Tranen. Ugentina, Umbriaticen. Vicanen. Vulturarien. Vestana, Venusina, Valven. Viggillen. Venafrana, & singulis pariter infrascriptis locis exemptis, seu nullius Diœcesis, videlicet Canusii, Cærignotæ, Casalis novi, Cetrari, Centolæ, Castri Sancti Laurentii, Castellanæ, Carbonariæ Brotii, Fasanæ, Montis Virginis, Montis Cassini, Marubii, Putignani, Rutiliani, Sancti Stephani de Nemore Sanctissime Trinitatis Caven. Sancti Angeli ad Fassanellam. Sancti Vincentii de Vulturno, Terlitii, & aliis in quibus fortasse, hætenus subcollectores deputari solitum fuit, unicus Subcollector. In sequentibus verò, scilicet Aprutina, Aversanen. Arianen. Amalphitana, Alexanen. Aquilana, Baren. Bojanen. Bovinen. Bisignanen. Caven. Capuana, Compsana, Cathacen. Hyeracen. Hidruntina, Isernien. Larinen. Licien. Marsorum, Nolana, Neritonen. Neocastren. Oppiden. Policastren. Potentina, Rhegien. Sorana, Sypontina, Sulmonen. Squillacen. Sanctæ Severinæ, Sancti Marci, Teatina, Termularum, Triventina, Tarentina, Tricaricen. & Tropien. duo Tantum. Et in sequentibus, nimirum Acheruntina, & Matheranen. unitim, Anglonen. Beneventana, Cosentina, Caputaquen. Cassanen. Militen. & Salernitana, non plures quam tres, & in Neapolitana decem subcollectores, & non ultra, respectivè deputentur, & exercent. Ad evitandam autem confusionem,

remisit arbitrio Nuncii, dividere, & assignare cuilibet Subcollectori, partem Diœcesis seu loca intra quorum limites, debeant in exercitio se continere.

Et ne semel in Subcollectores deputati necessitatem inducant, multiplicandi alios Subcollectores, renunciando Officium, licet possint in eo continuare, & idonei sint, declaravit nullum Subcollectorem, post renunciatum Officium, gaudere exemptione ab Ordinario, nisi laudabiliter exercuerit, saltem per duodecim annos; eos vero, qui in Officio, aut alias ita deliquisse comperti fuerint, ut à Nuncio amoveantur, & alii in eorum locum deputentur, nullatenus, exemptione huiusmodi gaudere, & è contra illos, qui probè, ac fideliter se gesserint, velintque in Officio continuare, confirmandos esse à Nuncio, nec alios eorum loco deputari posse.

Præterea attenda Subcollectorum huiusmodi multitudinem, & causâ à Sanctæ Memoræ Urbano VIII. in sua Constitutione 202. considerata, concedendi illis exemptionem, censuit expedire, ut Sanctissimus declaret, ita esse intelligendam dictam Constitutionem, ut Subcollectores terminato Officio non gaudeant amplius exemptione defuncto, vel alias deficiente Ordinario, in cuius tempore exercuerunt, sicut etiam declaravit, illos, qui licet in subcollectores deputati fuerint, nunquam exercuerunt, minime gaudere, nec pariter illos, qui non resident in Diœcesi, pro qua sunt deputati, & Ordinarium certiorare debere. Sac. Congregationem de dicta non residentia ejusque provisionem expectare, Generaliter verò subcollectoribus exemptionem ab Ordinario in Civibus non suffragari, nisi adesset in Diœcesi Index à Nuncio deputatus, qui habet tantummodo facultatem in causis passivis, & nullo privilegio, aut exemptione gaudent.

Quò verò attinet ad substitutos, & Officiales Subcollectorum, declaravit dictos Substitutos, non gaudere exemptione, illam tamen concedendam esse uni tantum. Notario pro quolibet Subcollectore in actu exercitii, & quoad Commissarios super illicitis negociationibus.

nibus, aut ad alias causas particulares deputatos, non gaudere exemptione, nisi in actu exercitii, & tam Commissarios huiusmodi, quam Subcollectores, quando procedunt contra denunciatos, vel alias inquisitos de illicitis negociationibus, si ex Processu informativo, constet de eorum innocentia, non posse illos cogere ad expensas ejusdem Processus, & Decreti absolutorii.

Et quod majoris momenti est, ne prætextu huiusmodi Officii, cura Animarum, servitium Ecclesiæ, ac Divinus Cultus, morumque honestas detrimentum patiantur declaravit, Parochos in Subcollectores, aut Commissarios ad quasvis causas particulares non esse deputandos, sicuti nec Pœnitentiarium, nec Theologum. Quod si post deputationem de aliqua Parochiali, aut Pœnitentiali, vel Theologali Præbendis, fuerint fortasse provisus; tunc minime gaudere exemptione in concernentibus curam animarum, & respectivè adimplementum onerum ipsarum præbendarum; Et eadem ratione non gaudere Canonicos, & alios Beneficiatos Subcollectores, in concernentibus servitium Ecclesiæ, & adimplementum onerum ipsorum Canonicatum, & Beneficiorum, nec lucrari distributiones quotidianas, si non inserviant. Insuper teneri ratione Beneficiorum, quæ obtinent ad publicas Processiones accedere, solvere Cathedralicum, & subsidium charitativum, & interesse Synodo, & Visitationi, non tamen pluries, quam semel in Anno. Posse verò solummodò cogi ab Ordinario ad exequendam visitationem in iis quæ respiciunt cultum Divinum; ipsumque Ordinarium posse procedere contra Subcollectores accedentes sine ejus licentia ad Monasteria Monialium, aut non servantes præceptum Communionis Paschalis, & contra percutientes Presbyterum, vel Clericum posse procedere ad declarationem Excommunicationis *ex cap. si quis suadente*; Et si quando repererit aliquem Subcollectorem in publico Concubinato vivere, certiorare debere eandem Sac. Congregationem, ac ipsum Nun-

cium, cujus partes erunt, severe eos punire, ac privare Officio; posse tamen eundem Ordinarium carceribus mancipare, ad Superiorum dispositionem retinere, ac etiam Subcollectores depræhensos in fraganti crimine, quod meretur pœnam corporalem, non tamen minorem relegatione, dummodò statim de carceratione Nuncium certoret. Item Administratores locorum piorum in Subcollectores deputatos subesse Ordinario quoad redditionem rationum administrationis, nec posse Subcollectores à casibus Episcopo reservatis absolvi, absque illius licentia, & nullum inquisitum posse à Nuncio in Subcollectorem deputari, nisi de ejus absolutione constiterit.

Ut autem sciant Ordinarii, quos in Subcollectores, aut Commissarios, debeant recognoscere, declaravit, Subcollectores teneri ostendere Ordinario suas Commissiones antequam illas exequantur; Commissiones verò particulares teneri, vel per litteras patentes, vel privatas sui Superioris, aut alio modo certiorare Ord. de demandata Jurisdictione.

Demum quatenus supra dicta declarationes, vel aliqua illarum futuris temporibus non observentur, Sac. Congregat. voluit incumbere locorum Ordinariis, ut pro eorum zelo, ac pastoralis sollicitudine, quæcumque fecus audiverint huic S. Sedi fideliter referant, pro opportuna provisione obtinenda.

Et die 16. ejusdem facta de præmissis omnibus relatione eidem Sanctissimo D. N. Innocent. XI. Sanctitas sua declaravit præcitam Constitutionem felic. record. Urbani VIII. esse intelligendam juxta supradictam Sac. Congregat. Sententiam, & præsens Decretum, omniaque, & singula in eo contenta approbavit, & confirmavit, & inconcussè, ac inviolabiliter observari, & exequi mandavit, salva tamen semper ejusdem Sac. Congregat. auctoritate, omnia, & singula præfata declarandi moderandi, & ampliandi, & in totum, vel in parte annullandi, & interpretandi; Voluit tamen Sanctitas sua quod præfati Decreto restricto ad Collectores, & Subcollectores Spoliorum Regni Neapolitani per Nuntium Apostolicum de-

deputatos, five deputandos, derogatum, seu præjudicatum minimè censeatur reservationibus, & affectionibus Beneficiorum eorundem Collectorum, & subcollectorum, resultantibus ex regulis Cancellariæ Apostolicæ.

ADNOTATIONES.

1 PRÆSERTIM REGNI NEAPOLITANI. Per hanc clausulam proemiam ex qua mens, & animus disponentis colligitur Barbof. *Axioma* 192. num. 2. & 3: datur intelligi, quod hoc Decretum liceat principaliter, & occasionaliter emanaverit ad refrænandum numerum, & tollendos abusus Subcollectorum Spoliorum Regni Neapolitani: nihilominus illius dispositio comprehendat omnes alios Subcollectores ubique locorum deputatos, ad exercendum officium nomine Camerae Apostolicæ, dictio enim illa *præsertim* includit alios Subcollectores, & exprimit casum minus dubitabilem, & includit magis dubitabilem, ut docent communiter Menoch. *de arbitr. Judic. cas.* 416. numer. 19. Paris. *de confid. benefic. quæst.* 29. numer. 53. & 54. Sanchez *de matrim. lib. 2. disput.* 39. num. 6. ibi -- *Nam dictiones implicative, ut sunt maxime, præsertim, etiam implicat idem esse in casu contrario, licet in illo fortior militet ratio, & lib. 6. disput.* 14. numer. 21. & *lib. 10. disput.* 5. num. 4.

2 Hocque evincitur etiam ex eo, quod Decretum in §. *præterea* moderatur Constitutionem 202. *Urbani VIII.* (emanatam favore omnium Subcollectorum) absque ulla distinctione seu restrictione Subcollectorum unius vel alterius Provinciae seu Regni; sed indiscriminatim, & generaliter, & sic fit evidens, quod respicit, & comprehendit omnes, quos comprehendere relata Constitutio Urbani moderata, declarata, & correctæ, ex vulgatis regulis, quod referens est in relato cum omnibus suis qualitatibus *l. asse tot off. de hæred. instit.* Quod lex generaliter, & indefinitè loquens, generaliter est intelligenda *l. Prætor §. ait Prætor ff. de nov. oper. nunc.* Quod ubi militat ratio legis, ibidem militare debet ejuſdem legis

dispositio, etiam si sit pœnalis, Navar. *dec.* 206. quem refert, & sequitur Donat. *prax. rer. regular. tom. 1. pari. 3. tractat. 1. de monast. edific. quæst.* 20. nu. 2. & quod lex, seu dispositio una, respiciens plura determinabilia, debet ea æqualiter, & pariformiter determinare *l. jam hoc jure ff. de vulgar. & pupillar. cum concordantibus apud Barbof. axiom.* 69. nu. 6.

3 Nec turbat, quod in fine Decreti dicitur -- *Voluit tamen Sanctitas Sua, quod præſenti Decreto (restrictio ad Collectores, & Subcollectores Spoliorum Regni Neapolitani) præjudicatum minimè censeatur reservationibus, & affectionibus Beneficiorum &c.* quia verba illa -- *restrictio ad Collectores, & Subcollectores Spoliorum Regni Neapolitani*; non sunt verba Decreti, sed Secretarii, qui post oraculum Papæ Decretum approbantis, per orationem separatam illa addidit credulitate sua; Undè cum talis restrictio in decreto relato non contineatur, probatum est supra, dicendum est, hanc extenſoris seu referentis expressionem ab errore processisse, ut in fortioribus dixit Rot. *coram Greg. det.* 439. num. 3.

4 Et hic notandum venit, quod, & si Archiepiscopi, Episcopi, & Prælati inferiores Regni Neapolitani, hodie vigore Constitutionis *Innoc. XII. la. 23.* sint exempti à spoliis, & à molestiis Subcollectorum, & valeant ulterius designare viſus pios in quos erogari, & expendi debeant fructus à solo separati, & cætera bona per eos acquisita, quæ prius cadebant sub spolio: attamen hoc arbitrium, seu facultas non est effrænata, & absoluta, sed limitata, & restricta ad favorem Cathedralium, vel Parochialium eorum regimini commissarum, & quatenus illæ non indigeant, ut patet satis clarè ex *Bulla in §. Cupientes*, ibi -- *Ad effectum tamen, & non alias aliter, nec alio modo, ut præmissa omnia, & singula ad præſatas Metropolitanas, aliasque Cathedrales, & reliquas quibus memorati Archiepiscopi, & Episcopi, seu Prælati præſederint, illisque non indigentibus, ad Parochiales Ecclesias eorum regimini commissas spectare, ac earundem favorem, & in beneficium, seu utilitatem cedere, applicari, converti, seu erogari* de-

debeant. Prefatis tamen Archiepiscopis, Episcopis, & Prælati, ut congruus usus, applicationes, & erogationes præmissorum in beneficium, & utilitatem hujusmodi Ecclesiarum in quos, seu quas eadem præmissa applicanda, eroganda, seu expendenda esse censuerint, designare valeant permittimus, indulgemus, & opportunam facultatem desuper concedimus.

6 Ideoque si Prælati supradicti favore alterius Ecclesiæ non Cathedralis, nec Parochialis, vel etiam Parochialis, (Cathedrali indigente) disponerent, & in alios usus pios spoliū converti debere designarent, eorum dispositio, & designatio nulla esset, quia clausula non alias, aliter, nec alio modo in supra præcitatis verbis contenta, formam præcisam inducit, qua deficiente, perinde est, ac si nihil actum fuisset, Lotter. de re benef. lib. 1. q. 41. num. 35. Ricc. collect. 868. Leo Thesaur. for. Eccles. part. 2. cap. 2. num. 42. Capon. discept. 99. n. 24. Rot. coram Manzana. decis. 596. nu. 4. & coram Cerr. dec. 93. nu. 17. & passim alibi, ac recenter declaravit Sac. Congreg. Concilii in Abellinen. 18. Augusti 1703.

Edicti de Ordinibus recipiendis.

FORMULA III.

SUMMARIUM.

- 1 Episcopus justa de causa potest indicare penam excommunicationis latæ sententiæ contra eos qui furtive, & per fraudem Ordines suscipiunt.
- 2 Qui in ordinatione utitur falsis Dimissorius, committit delictum depositione dignum.
Ordinatus in Sacris cum falsis Dimissorius, est ipso jure suspensus.
- 3 Qui Litteras Dimissorias vitiat, seu alterat in substantialibus dicitur falsarius, & est ipso jure suspensus.
Litteræ Dimissoriales quando dicantur vitiatæ, vel potius informes ibi.

- 4 Qui ordinatur scienter ad Ordines Sacros cum titulo non vero, sed ficto, est ipso jure suspensus.
- 5 Qui ordinatur titulo fiduciario, potest ab Episcopo excommunicatione ligari.
An autem incurrat suspensionem? ibi.
- 6 Qui habet Beneficium, seu Canonatum ad congruam sustentationem sufficiens, ad illius titulum debet ordinari, non autem ad titulum Patrimonii.
- 7 Qui non habet Beneficium sufficiens, non debet ordinari cum supplemento patrimonii, nisi utilitas Ecclesiæ id exigat.
- 8 Ordinari quis non potest ad titulum Ecclesiæ receptitiæ.
- 9 Ordinari quis non potest ad titulum Cappellanæ, à qua amoveri potest.
- 10 Ordinari quis non potest ad titulum mensæ Abbatialis Regularis.
- 11 Ordinari quis non potest ad titulum assignationis mensæ obtentæ à Majestatis Principe.
- 12 Ordinari laicus non potest ab Episcopo non suo, quamvis fuerit presentatus ad beneficium.
- 13 Episcopus non potest ordinare Fratrem, seu Nepotem suum absque Dimissorius proprii Ordinarii, titulo familiaritatis, etiam si conferat ei Beneficium.
- 14 Nec minus Familiarem triennem, qui sit illegitimus.
- 15 Ordinatus ab Episcopo loci Beneficii, si caperet possessionem post susceptos Ordines, esset suspensus.
Ordinatus ab Episcopo non suo ad titulum Beneficii insufficientis juxta taxam sui Ordinarii, est suspensus. ibi.
- 16 Attenta clericorum penuria, & necessitate Ecclesiæ, potest quis ordinari ad titulum assignationis fructuum stabilium.
- 17 Ordinari quis potest ad titulum Cappellanæ amovibilis cum Indulto S. Congr. recepta obligatione nominare debentis de non removendo.
- 18 Ordinatus ad titulum patrimonii, illud non perdit si acquirat Beneficium,